

Nr 160.

Av herr **Hedlund** i Häste, om *invalidpension åt förre laboratoriebiträdet, ingenjören K. E. Th. S. Sjöberg.*

Ingenjör K. E. T. S. Sjöberg, född den 12/1 1898, har varit stadigvarande anställd vid Sveriges geologiska undersökning såsom e. o. laboratoriebiträde med full tjänstgöringstid sedan den 30 mars 1921 och placerades den 1 oktober 1931 i tionde lönegraden för e. o. tjänstemän. Till följd av iråkad kronisk ledgångsreumatism har Sjöberg haft sjukledighet från slutet av augusti 1929—19 juli 1931. Efter denna tid inträdde han i tjänstgöring vid Undersökningen, med avbrott för behandling å Norrköpings kuravdelning 5/1—28/3 1932, samt för ytterligare inalles 52 sjukdagar fördelade under tiden juli 1931—maj 1934. Han kunde då taga sig till sin arbetsplats med buss och rullstol och var i full sysselsättning i laboratoriet samt kunde nöjaktigt upprätthålla sin befattning på grund av att han ej behövde göra några större förflyttningar.

Den 1 juni 1934, då Sjöberg var på hemväg från arbetet, råkade fotbrädan på den rullstol, i vilken han färdades, att stöta mot marken, varvid han föll ur och slog vänstra höften. Han blev efter detta oförmögen till fortsatt arbete, försökte tjänstgöra ånyo ett par veckor i november, men har sedan ej kunnat återinträda i tjänstgöring. Såsom framgår av ett på riksförsäkringsanstaltens uppdrag, av dess läkare avgivet utlåtande, blev hans tillstånd efter detta olycksfall i tjänsten förvärrat därhän, att han blev sängliggande.

I skrivelse till statskontoret av den 10 mars 1936 framhöll Sveriges geologiska undersökning, att Sjöberg borde beviljas avsked från sin befattning samt att det syntes skäligt, att Sjöberg tillerkändes *invalidpension* på grund av att olycksfallet hade i så avsevärd grad försämrat hans hälsotillstånd. För bedömande av detta ärende ansåg Undersökningen det även vara av betydelse, att den läkare som skött Sjöberg uttalat som sin mening, att Sjöbergs ledgångsreumatism förorsakats av den i hygieniskt avseende mindre tillfredsställande lokal, vari han arbetat. Denna — på grund av bristande utrymmen — i källarvåningen belägna lokal var och är fortfarande ur flera synpunkter av mindre tillfredsställande beskaffenhet trots det att byggnadsstyrelsen sommaren 1933 vidtagit flera förbättringar. Lokalen måste fortfarande betecknas såsom mindre tillfredsställande i hygieniskt avseende.

Genom beslut den 27 april 1936 förklarade statskontoret Sjöberg berättigad att från och med dagen näst efter den, då avgång från tjänsten komme att äga rum, under återstående livstiden åtnjuta *sjukpension* jämlikt 26 § c) civila tjänstepensionsreglementet den 30 juni 1934 till belopp av 1,536 kronor årligen.

Statskontoret ansåg sig sålunda ej kunna biträda Sveriges geologiska undersöknings uppfattning om att Sjöberg borde komma i åtnjutande av *invalidpension*. I det av statskontoret från medicinalstyrelsen inhämtade yttrandet i ärendet hade nämligen endast anförts, att Sjöberg vore att anse såsom för fram-

tiden oförmögen att på tillfredsställande sätt sköta sin tjänst och att denna oförmåga förorsakats av sjukdom, vars uppkomst *icke kunde uteslutas stå i samband med vissa förhållanden i tjänsten.* (Olämpliga tjänstelokaler). Den omständigheten att medicinalstyrelsen icke gjort något uttalande i frågan, huruvida olycksfallet varit av avgörande betydelse för Sjöbergs oförmåga till framtida tjänst, torde vara beroende därav, att vid den undersökning av den sjuke, som gjordes närmare 1 ½ år efter olycksfallet av riksförsäkringsanstaltens läkare, denne ej med säkerhet hade ansett sig kunna konstatera, huruvida olycksfallet varit den avgörande orsaken till att Sjöberg sedermera blivit fullt oförmögen till allt arbete. Att emellertid olycksfallet förorsakat en avsevärd försämring i hälsotillståndet är dock av denna läkare konstaterat.

Ingenjör Sjöberg, som saknar förmögenhet, åtnjuter för närvarande en pension av 128 kronor per månad jämte dyrtidstillägg därå. Hans hälsotillstånd är synnerligen dåligt, han är ytterligt mager och de flesta leder äro höggradigt afficerade, varför han är sängliggande och praktiskt taget oförmögen att röra sig. Dessutom är han nästan fullständigt blind på båda ögonen. Han är därför i behov av påpassning och hjälp under såväl dag som natt.

Då ingenjör Sjöberg, som efter vad jag inhämtat under sin statstjänstgöring skött sitt arbete på ett utmärkt och fullt tillfredsställande sätt, ådragit sig en svår kronisk sjukdom, som — enligt vad av en läkare intygats och ej heller av medicinalstyrelsen ansetts uteslutet — förorsakats av hans vistelse i tjänstelokalen, och denna sjukdom dessutom i avsevärd grad förvärrats genom olycksfall i tjänsten, synes det mig vara en gärd av rättvisa och billighet att han erhöle ett tillägg till den nu utgående pensionen. Detta tillägg synes mig skäligen kunna beräknas på så sätt, att den till Sjöberg nu utgående pensionen jämte nämnda tillägg uppgår till vad Sjöberg skulle erhållit i pension, därest statskontoret kunnat bevilja honom den av Sveriges geologiska undersökning tillstyrkta invalidpensionen, vilket skulle innebära en pensionsförhöjning uppgående till 42 kronor per månad.

Under hänvisning till vad ovan anförts samt med stöd av de intyg och handlingar, som skola tillställas vederbörande utskott, tillåter jag mig hemställa,

att riksdagen måtte besluta, att f. laboratoriebiträdet, ingenjör Knut Emil Thelemaque Silas Sjöberg i Nora-Klingsta, Stockholms län, må, i stället för den av statskontoret beviljade sjukpensionen, komma i åtnjutande av de pensionsförmåner, som skolat tillkomma honom, därest pension blivit honom beviljad med stöd av 27 § b) civila tjänstepensionsreglementet den 30 juni 1934 (S. F. nr 442) (invalidpension), räknat från den dag han erhöle avsked från sin tjänst.

Stockholm i januari 1937.

P. S. Hedlund
i Häste.

Avskrift.

Bil. 1.

Till

Öfverdirektör Axel Gavelin.

Stockholm.

Härmed får jag intyga att Ingeniör Silas Sjöberg efter sitt olycksfall den 1/6 1934 var så återställd den 8/11 1934 att han kunde börja sin tjänstgöring, fast han var nödsakad att med bil färdas till och från arbetsplatsen. Hans allmänna tillstånd var så godt att jag ansåg det skulle vara nyttigt och lämpligt för honom att komma i arbete. Då jag emellertid den 22/11 inspekterade hans arbetslokaler fann jag att dessa, trots att anstalter vidtagits för att hygieniskt förbättra dem, voro så olämpliga och hälsovådliga att det icke kan råda något tvivel om att ett fortsatt arbete där skulle verka direkt skadligt och försämrande på hans hälsa.

Stockholm 25/11 1934.

Sigge Wikander,
leg. läkare.

Avskrift.

Bil. 2.

Till

Chefen för Sveriges Geologiska Undersökning,

Stockholm.

Av chefen för Sveriges geologiska undersökning blev undertecknad i november 1934 anmodad avgiva yttrande huruvida tjänstemannen vid verket, ingeniör S. Sjöberg, vilken på grund av ett olycksfall i tjänsten varit sjukledig i c:a 5 månader, nu kunde, utan men för sin hälsa, återinträda i tjänstgöring. Samtidigt blev undertecknad av ingeniör Sjöberg ombedd att besiktiga dennes arbetslokal.

Efter sålunda företagen undersökning av ingeniör Sjöbergs hälsotillstånd och inspektion av de lokaler vari denne arbetade avgav undertecknad ett utlåtande, utgående på att ing. Sjöberg nu var så frisk, att intet hinder fanns för hans återinträdande i tjänst, såvida ej den inskränkning i hans rörelsefrihet, som var en direkt följd av olycksfallet, gjorde det omöjligt för honom att taga sig till och från arbetsplatsen.

Vid en inspektion av arbetslokalen fann undertecknad att sådana förhållanden voro rådande att densamma måste betecknas som rent ut hälsovådlig, varför jag ur den synpunkten ej kunde tillåta att han vistades där vidare.

Lokalens belägenhet i en källarvåning och därmed sammanhängande luft- och fuktighetsförhållanden, rummets ringa storlek i förhållande till den mängd värme- och fuktighetsalstrande apparater, som däri äro inrymda, och de härav föranledda stora temperaturväxlingarna, de dåliga ventilationsförhållandena, dragigheten, allt är i högsta grad gynnsamt för uppkomsten av reumatiska åkommor. Vid besök på laboratoriet var rumstemperaturen 29° och vid ventilation genom dörren svepte den kalla luften in på benen. Efter en till två timmars vistelse i laboratoriet fann undertecknad det fullkomligt ofattbart att Sjöberg över huvudtaget stod ut med att arbeta under sådana förhållanden.

Att ingenjör Sjöbergs svåra ledgångsreumatism orsakats av hans mångåriga vistelse i dessa lokaler, finner undertecknad alldeles uppenbart.

Skulle, enligt uttalande vid telefonsamtal med undertecknad av Överdirektör Gavelin, frågan om ingenjör Sjöbergs förtidspensionering bliva aktuell den 1 juli 1935, anser undertecknad att stor hänsyn härvid tages till de förhållanden, som sålunda utan tvivel varit orsak till ingenjör Sjöbergs ohälsa.

Stockholm i april 1935.

Sigge Wikander,
leg. läkare.

Avskrift.

Bil. 3.

30 sept. 1935.

Till Rfa

Stockholm.

Angående Ingenjör Silas Sjöberg, Sveriges geologiska undersökning.

Efter företagen undersökning får jag avge följande utlåtande:

1929 insjuknade i polyarthrit, började i h. axel, sedan v. knä. Låg 7 mån. Efter beh. å Norrköpings kur. avd. 1930 kunde han 1931 arbeta 6 mån., varefter ny kur i Norrköping; efter denna arbetade han till juni förra året. Han kunde då taga sig till sin arbetsplats med buss + rullstol och var i full sysselsättning i laboratoriet.

1/6 1934, då han åkte rullstol till arbetet, lossnade fotbrädan och han åkte framlänges ur stolen och slog i v. höft. Kunde sedan ej stödja på v. ben. Var ur tjänstgöring till nov. varefter han försökte arbeta 3 mån.s tid, men har sedan dess praktiskt taget varit bunden vid sängen. Han gör gällande, att det är slaget mot v. höft, som definitivt satt honom ur spel. Den obj. undersökningen visar en långt avancerad kronisk polyarthrit. Pat. är sängliggande. De flesta leder afficerade. Knäna i typiska flexionskontrakturer, höfter dito. V. lår visar starkare atrofi än h., rörligheten i v. höft något mindre och smärtsammare än h. Ett mer detaljerat status är omöjligt att åstadkomma vid undersökning av pat. i hans säng; torde även sakna intresse för Rfa, då den förminskning i arb. förmågan, som ol. f. kan räknas ha medfört, må bli föremål för en skälighetsprövning. Nu efteråt är det nämligen ogörligt att hos denne höggradige polyarthritiker differentiera, vad som kan tillskrivas ol. f., då han ej röntgades vid ol. f. tillfället, och sedan dess snart 1 1/2 år förlupit.

Den enda fasta punkten i anamnesen är, att han intill ol. f. tycks ha kunnat hjälpligt uppehålla sin tjänst, men att han därefter blivit sängliggande. En viss skillnad förefinnes även mellan v. och h. höft, men om denna kan tillskrivas ol. f., är på den nuvarande ståndpunkten omöjligt att avgöra.

Harald Nilsonne,
leg. läk.

Avskrift.

Bil. 4.

Dr. Harald Nilsonne

Karlavägen 61, Tel. 60 04 85

Stockholm den .... 19...

Läkarintyg

enligt 3 § andra stycket i Kungl. kungörelsen av den 18/juli 1935 (nr. 459) angående skyldighet för tjänstemän, tillhörande den civila statsförvaltningen, att i vissa fall underkasta sig läkarundersökning m. m.

Den undersöktes namn: *Silas Sjöberg*

födelsedag och -år: 12/1 1898.

utbildning: (examina)

hemvist: Nora-Klingsta

Anställning i statens tjänst: e. o. laboratoriebiträde vid Sveriges geologiska undersökning.

1. Huvudsakliga sjukdomens (lytets) namn, dess varaktighet, nuvarande symptom: *Polyarthrit* *chronica* (kronisk ledgångsreumatism) sedan 1929. De flesta leder höggradigt afficerade, kan knappt själv förflytta sig inomhus.
2. Hälsotillståndet i övrigt (lungor, hjärta, urin, ovan icke angiven sjukdom): Dåligt allm. tillst., ytterligt mager, *retinitis reumatica*, kan ej läsa.
3. Arbetsförmåga. På vad sätt nedsatt? *Oförmögen till allt arbete.*
4. Kan nedsättningen av arbetsförmågan väntas väsentligen minskad eller hävd? *Nej.*

Av undersökningen synes mig framgå att den undersöktes arbetsförmåga är för framtiden bestående.

Den undersöktes identitet är styrkt genom mina tvenne besök i hans hem vid hans sjukbädd.

Sålunda undersökt, prövat och befunnet, intygas på heder och samvete.

Stockholm den 27 febr. 1936.

Harald Nilsonne,
verksläkare.

Den undersöktes:

Silas Sjöberg,
namnteckning.

Avskrift.

Bil. 5.

Till

Kungl. Statskontoret.

E. o. laboratoriebiträdet vid Sveriges geologiska undersökning K. S. Sjöberg har till följd av iråkad kronisk ledgångsreumatism sedan slutet av 1929 endast tidvis kunnat uppehålla sin befattning och åtnjuter sedan 2 juni 1934 sjukledighet avbruten av endast ett par veckors tjänstgöring i november 1934. Såsom

framgår av bifogade intyg av verksläkaren Harald Nilsonne (bil. 1) är Sjöberg numera oförmögen till allt arbete och arbetsförmågan synes vara för framtiden bestående.

Jämlikt Kungl. Kung. den 18 juli 1935 (N:r 459) synes därför laboratoriebiträdet Sjöberg nu böra erhålla avsked från sin befattning. Bifogande utdrag ur tjänstematrikel och med nedanstående uppgifter om tjänstgöring m. m. (bil. 2) får Sveriges geologiska undersökning härmed jämlikt Kungl. Kung. den 23 maj 1935 (N:r 246) överlämna detta ärende i vad angår pension åt Sjöberg till K. Statskontoret.

E. o. laboratoriebiträdet Sjöberg har varit stadigvarande anställd vid Undersökningen med full tjänstgöringstid sedan den 30 mars 1921, placerades den 1 oktober 1931 i tionde lönegraden för e. o. tjänstemän enligt Kungl. Kung. 1925:356, under tillgodoräknande av 6 års föregående likvärdig tjänstgöring, och åtnjuter f. n. avlöning i löneklass 11 av nämnda lönegrad. Efter ikraftträdande av civila tjänstepensionsreglementet har han från 1 juli 1935 vidkänts pensionsavdrag enligt nämnda reglemente och innehar ej annan statsanställning.

Efter behandling för ovannämnda sjukdom å Norrköpings kuravdelning under tvenne tjänstledighetsperioder åren 1930—31 och 1932, kunde Sjöberg sedermera nöjaktigt uppehålla sin befattning. Hans arbetsåliggande bestod i att utföra kemiska analyser å grundvatten, vilket arbete han fullgjorde sittande vid laboratoriebänkarna. Vid förflyttning begagnade han sig av två käppar. Våren 1934 företog han färden till och från omnibushållplatsen utanför Riksmuseet i en rullstol och den 1 juni samma år, på Sjöbergs hemväg från arbetet, råkade härvid rullstolens fotbräda stöta mot marken, varvid han föll ur och slog vänstra höften. Han blev efter detta oförmögen till fortsatt arbete, försökte tjänstgöra ånyo ett par veckor i november, men har sedan ej kunnat återinträda i tjänstgöring. Såsom framgår av bifogade utlåtande av doktor Harald Nilsonne (bil. 3), som enligt Riksförsäkringsanstaltens uppdrag företagit läkarundersökning, blev hans tillstånd efter detta olycksfall i tjänsten förvärrat därhän, att han blev sängliggande.

Av betydelse för detta ärendes bedömande torde även vara, att en av de läkare som skött Sjöberg uttalat såsom sin mening, att dennes ledgångsreumatism förorsakats av den i hygieniskt avseende mindre tillfredställande lokal, vari Sjöberg arbetat. Denna i källarvåningen belägna lokal var ursprungligen inredd till vaktmästarebostad samt användes såsom sådan under åren 1915—1925, varefter den år 1927 omändrades till laboratorium. Då efter någon tid klagomål framställdes över denna lokals mindre tillfredsställande beskaffenhet i hygieniskt avseende, anhöll Sveriges geologiska undersökning den 28 mars 1933 om utredning genom K. Byggnadsstyrelsen av denna fråga samt vidtagande av erforderliga åtgärder för lokalens förbättrande. Byggnadsstyrelsen vidtog även — med anledning av denna hemställan — sommaren 1933 flera dylika förbättringar. Trots dessa måste nog emellertid lokalen fortfarande betecknas såsom mindre tillfredsställande i hygieniskt avseende. Såsom framgår av bilagda intyg (bil. 4—5), anser doktor Wikander t. o. m. att Sjöbergs sjukdom förorsakats av lokalernas beskaffenhet. Det synes Undersökningen under sådana förhållanden skäligt att Sjöberg tillerkännes *invalidpension*.

Stockholm den 10 mars 1936.

Axel Gavelin.

/ K. E. Sahlström.

Avskrift.

Bil. 6.

Utdrag ur Sveriges geologiska undersöknings tjänstematrikel.

Knut Emil Thelemaque Silas Sjöberg

född 12/1 1898.

Anställd vid Sveriges geologiska undersökning som laboratoriebiträde från och med 30/3 1921.

Har under tiden 1921—1936 åtnjutit ledighet under följande tider:

1922 3 dagar i mars

1926 sjukledig 1 dag i nov.

1927 „ 1 dag i maj; 1 dag i okt.

1928 ledighet för värnpliktstjänstgöring 19/9—1/10

1928 sjukledig 2 dagar i dec.

1929 „ 3 dagar i febr.; 6 dagar i aug. och 1/9—31/12

1930 „ hela året

1931 „ 1/1—19/7; 1 dag i okt.

1932 „ 5/1—28/3; 3 dagar i dec.

1933 „ 1 dag i febr.; 8 dagar i mars; 8 dagar i sept.; 13 dagar i okt.;
1 dag i nov.; 4 dagar i dec.

1934 „ 1 dag i jan.; 4 dagar i febr.; 4 dagar i mars; 2 dagar i april;
2 dagar i maj. Olycksfall i tjänsten 1/6 med därav föranledd
sjukledighet till och med 30/6 1935 avbruten endast av 14 dagars
tjänstgöring i nov. 1934.

1935 Fortsatt sjukledighet till årets slut.

1936 „ „

Stockholm den 10 mars 1936.

Sveriges Geologiska

Undersökning

Sekreteraren

K. E. Sahlström.

Avskrift.

Bil. 7.

Kungl. Medicinalstyrelsen.

Drnr. P. 175.

Ink. till K. Statskontoret

den 9 april 1936.

Till Kungl. Statskontoret.

I skrivelse den 21 mars 1936 har Ni — med överlämnande av skrivelse jämte bilagor från Sveriges geologiska undersökning angående beviljande av pension åt extra ordinarie laboratoriebiträdet K. Silas Sjöberg — anhållit om Medicinalstyrelsens yttrande dels huruvida Sjöberg vore att anse såsom för framtiden

oförmögen att på tillfredsställande sätt sköta sin tjänst, dels huruvida, därest så finnes vara fallet, berörda oförmåga föranletts av olycksfall i tjänsten eller av sjukdom, vanförhet eller lyte, samt dels huruvida enligt styrelsens uppfattning Sjöberg icke lämpligen kunde tjänstgöra i annan befattning inom statsförvaltningen, till vilken han vore skyldig att låta förflytta sig.

Med anledning härav får Medicinalstyrelsen såsom svar å första frågan äran meddela, att Sjöberg är att anse såsom för framtiden oförmögen att på tillfredsställande sätt sköta sin ovanomförmälda tjänst.

Till svar å andra frågan meddelas, att Sjöbergs berörda oförmåga förorsakats av sjukdom (kronisk ledgångsreumatism), vars uppkomst icke kan uteslutas stå i samband med vissa förhållanden i tjänsten (olämpliga tjänstelokaler).

Slutligen vill styrelsen till svar å den tredje frågan meddela, att Sjöberg icke lämpligen kan tjänstgöra i annan befattning inom statsförvaltningen.

Vid Eder skrivelse fogade handlingar återställas härjämte.

J. Axel Höjer.

John Byttner.

/ A. E. Bastman.

Stockholm den 4 april 1936.

Avskrift.

Bil. 8.

D. N. $\frac{37}{1936}$

Kungl. Statskontoret

Till Sveriges geologiska undersökning.

På därom av Eder skrivelse den 10 mars 1936 gjord framställning har kungl. statskontoret förklarad e. o. laboratoriebiträdet Knut Emil Thelemaque Silas Sjöberg berättigad att från och med dagen näst efter den, då avgång från tjänsten kommer att äga rum, under återstående livstiden åtnjuta sjukpension jämlikt 26 § c) civila tjänstepensionsreglementet den 30 juni 1934 (S. F. nr 442) till belopp av ettusenfemhundra-trettiosex kronor årligen att utgå enligt bestämmelserna i nämnda reglemente.

Sedan sökanden erhållit avsked, kommer kungl. statskontoret att låta i vederbörlig ordning utbetala den honom sålunda tillagda pensionen.

En avskrift av denna skrivelse överlämnas härmed för att sökanden tillställas.

Stockholm den 27 april 1936.

K. Bergendal.

Gustaf Alve.

K. A. Lindbergson.

angående e. o. laboratoriebiträdet K. E. T. S. Sjöbergs pensionsrätt.

Avskrift.

Bil. 9.

Sveriges Geologiska Undersökning.

Sveriges geologiska undersökning har denna dag med stöd av vederbörligt läkarintyg och efter inhämtande av K. Statskontorets yttrande i fråga om pensionsrätt meddelat avsked åt e. o. laboratoriebiträdet Knut Emil Thelemaque Silas Sjöberg från hans befattning vid Undersökningen från den 11 dennes.

Stockholm den 4 maj 1936.

Axel Gavelin.

/ K. E. Sahlström.
